

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003990

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-07-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Полтавський університет економіки і торгівлі, наказ №338-С від 30.09.2026 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ященко Олександр Олександрович

2. Oleksandr O. Yashchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-3899-3680

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Менеджмент

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Менеджмент

Дата захисту: 07-09-2026

Спеціальність за освітою: Видобування нафти та газу

Місце роботи здобувача: Акціонерне товариство "Укргазвидобування"

Код за ЄДРПОУ: 30019775

Місцезнаходження: вул. Кудрявська, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: НАК "Нафтогаз України"

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15683

Повне найменування юридичної особи: Полтавський університет економіки і торгівлі

Код за ЄДРПОУ: 01597997

Місцезнаходження: вул. Івана Банка, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський університет економіки і торгівлі

Код за ЄДРПОУ: 01597997

Місцезнаходження: вул. Івана Банка, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.81.12

Тема дисертації:

1. Стратегічне управління розвитком нафтогазової компанії в контексті впровадження інтегрованого планування

2. Strategic Management of a Oil and Gas Company Development in the Context of Integrated Planning Implementation

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена теоретичному обґрунтуванню та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення стратегічного управління розвитком нафтогазової компанії в контексті впровадження інтегрованого планування. У першому розділі «Теоретико-методологічні засади стратегічного управління розвитком нафтогазових компаній» узагальнено генезис та еволюційну парадигму концепції стратегічного менеджменту, систематизовано понятійно-категоріальний апарат теорії стратегії, критично проаналізовано світовий досвід і напрацювання провідних наукових шкіл стратегічного управління та визначено специфічні вимоги й особливості формування довгострокових орієнтирів функціонування суб'єктів нафтогазового комплексу в умовах високої ринкової невизначеності. Сформульовано авторське трактування поняття «стратегія» як управлінського підходу, орієнтованого на визначення сильних і слабких сторін внутрішнього потенціалу, оцінку можливостей та загроз зовнішнього оточення, обґрунтування довгострокових цілей та

визначення поточних завдань задля подолання організаційної інерції та формування ціннісної пропозиції в умовах ринкової невизначеності. Розмежовано сутнісні характеристики чотирьох послідовних стадій еволюції систем управління (бюджетування, довгострокове планування, стратегічне планування, стратегічне управління) та обґрунтовано зміну їхньої ціннісної орієнтації від операційного контролю «за відхиленнями» до проактивного «створення майбутнього». У дисертаційному дослідженні здійснено системну типізацію та порівняльний аналіз основних фундаментальних наукових шкіл стратегічного менеджменту (дизайну, планування, позиціонування, підприємництва, когнітивної, навчання, влади, культури, зовнішнього середовища, конфігурації) за критеріями їхнього інструментального внеску, переваг та обмежень у практичному застосуванні. Виявлено та формалізовано комплексну систему вимог до розробки стратегії нафтогазових компаній, яка об'єднує принципи реальності, внутрішньої гармонійності, правової та етичної відповідності, взаємодії із середовищем, обґрунтованої ризикованості, конкурентної спрямованості, варіативності, а також балансу інтересів акціонерів, персоналу, партнерів та суспільства. Доведено, що методичний інструментарій стратегічного планування галузевих суб'єктів має трансформуватися у складний динамічний механізм адаптації до неконтрольованих зовнішніх чинників. У другому розділі «Аналіз стану та тенденцій стратегічного розвитку нафтогазових компаній» здійснено комплексний ретроспективний аналіз природно-ресурсного потенціалу, виробничо-господарських та фінансово-економічних показників нафтогазової галузі України за 2010–2024 рр., виявлено глибокі структурні дисбаланси її розвитку, а також розроблено й апробовано чотирьохетапну методику оцінки організаційно-економічної спроможності підприємств сектору на прикладі лідера галузі – АТ «Укргазвидобування». Автором узагальнено систему кількісних і якісних характеристик функціонування галузевих суб'єктів, яка, на противагу експоненціальному зростанню вартісних обсягів реалізації та валового операційного доходу у видобувному сегменті, зафіксувала тривалу рецесію та деструкцію нафтопереробної ланки, а також системне вимивання людського капіталу. У дисертаційній роботі обґрунтовано авторський багатокритеріальний підхід до розрахунку Інтегрального індексу економічної спроможності (ІІЕС) на основі нормалізації та зважування підіндексів ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності, адаптований до капіталомісткої специфіки нафтогазового бізнесу (з вищими ваговими коефіцієнтами для стійкості та рентабельності). У третьому розділі «Науково-методичні рекомендації щодо вдосконалення інструментарію стратегічного управління нафтогазовою компанією на засадах інтегрованого планування» обґрунтовано стратегічні орієнтири та сценарії розвитку АТ «Укргазвидобування» на основі комплексного PESTLE-аналізу зовнішнього середовища, кількісної оцінки факторів, SWOT-аналізу внутрішніх та екзогенних чинників, а також матриць взаємозв'язків TOWS. Розроблено матриці стратегічних ризиків та можливостей, формалізовано стратегічний вектор розвитку компанії з урахуванням коефіцієнта військового ризику. Запропоновано три сценарії розвитку (оптимістичний, реалістичний та песимістичний) на період до 2030 року з відповідними домінуючими стратегіями (SO, WO, WT), ключовими показниками ефективності та оцінками ймовірності реалізації. Удосконалено інтеграцію ризик-менеджменту в бізнес-процеси інтегрованого планування відповідно до ISO 31000:2018.

2. The dissertation is devoted to the theoretical substantiation and development of practical recommendations for improving the strategic management of the development of an oil and gas company in the context of implementing integrated planning. In the first chapter, “Theoretical and Methodological Foundations of Strategic Management of the Development of Oil and Gas Companies,” the genesis and evolutionary paradigm of the concept of strategic management are generalized, the conceptual and categorical apparatus of strategy theory is systematized, the world experience and achievements of leading scientific schools of strategic management are critically analyzed, and the specific requirements and features of forming long-term guidelines for the functioning of oil and gas complex entities under conditions of high market uncertainty are determined. The dissertation research distinguishes the essential characteristics of four successive stages in the evolution of management systems (budgeting, long-term planning, strategic planning, strategic management) and substantiates the change in their value orientation from operational control “by deviations” to proactive “creation of the future.” The dissertation study conducted a systematic typology and comparative analysis of the main fundamental scientific schools of

strategic management (design, planning, positioning, entrepreneurship, cognitive, learning, power, culture, external environment, configuration) according to the criteria of their instrumental contribution, advantages, and limitations in practical application. It has been proven that the unilateral use of classical approaches is ineffective for the modern oil and gas sector due to the effect of “strategic inertia” — the tendency of companies to maintain the status quo despite destructive changes in the environment. To neutralize it, the expediency of integrating the organizational-managerial concept and the philosophical paradigm has been substantiated. A comprehensive system of requirements for the development of strategies for oil and gas companies has been identified and formalized. It combines the principles of reality, internal harmony, legal and ethical compliance, interaction with the environment, justified risk-taking, competitive orientation, variability, and the balance of interests of shareholders, personnel, partners, and society. It has been proven that the methodological toolkit of strategic planning for industry entities must transform into a complex dynamic mechanism of adaptation to uncontrollable external factors. In the second chapter, “Analysis of the State and Trends in the Strategic Development of Oil and Gas Companies,” a comprehensive retrospective analysis of the natural resource potential, production-economic, and financial-economic indicators of the oil and gas industry of Ukraine for 2010–2024 has been carried out. Deep structural imbalances in its development have been identified, and a four-stage methodology for assessing the organizational and economic capacity of enterprises in the sector has been developed and tested on the example of the industry leader — JSC “Ukrgezvydobuvannya.” In the dissertation, the author’s multicriteria approach to calculating the Integral Index of Economic Capacity (IIEC) has been substantiated. It is based on the normalization and weighting of sub-indices of liquidity, financial stability, profitability, and business activity, adapted to the capital-intensive specifics of the oil and gas business (with higher weight coefficients for stability and profitability). In the third chapter, “Scientific and Methodological Recommendations for Improving the Toolkit of Strategic Management of an Oil and Gas Company Based on Integrated Planning,” strategic guidelines and development scenarios for JSC “Ukrgezvydobuvannya” have been substantiated on the basis of a comprehensive PESTLE analysis of the external environment, quantitative assessment of factors, SWOT analysis of internal and exogenous factors, as well as TOWS interrelationship matrices. Matrices of strategic risks and opportunities have been developed, and the strategic vector of the company’s development has been formalized taking into account the military risk coefficient. Three development scenarios (optimistic, realistic, and pessimistic) up to 2030 have been proposed, along with corresponding dominant strategies (SO, WO, WT), key performance indicators, and assessments of the probability of their implementation. The integration of risk management into the business processes of integrated planning has been improved in accordance with ISO 31000:2018. A classification of oil and gas company risks has been proposed (land, process, construction, infrastructure, geological, technological, and supply risks), along with a criteria base for their assessment by probability and impact levels, a risk categorization matrix, and response strategies (avoidance, reduction, transfer, acceptance).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Яценко О. Інтегроване планування як запорука ефективності стратегічного управління нафтогазовою компанією. Актуальні проблеми економіки. 2025. № 1. Т. 2 (283). С. 197–205. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-2-283-197-205>.

- Ященко О. Управління ризиками в системі інтегрованого планування нафтогазової компанії. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2025. № 5. С. 67–69. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-5-15>.
- Ященко О.О. Концептуальні засади інтегрованого планування в контексті стратегічного управління нафтогазовою компанією. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2025. 10 (102). 2 т. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-10-11509>.
- Ященко О.О. Стратегічна адаптивність нафтогазових компаній України в умовах воєнного стану. Вплив воєнного стану на політику повоєнного відновлення України: національні стратегії, регіональна безпека та стійкість громад: колективна монографія / за заг. ред. В.Ю. 2026. С. 175–184.
- Вережомський Д.Р., Ященко О.О., Оборонний менеджмент як метод управління підприємством в умовах війни. Мережевий бізнес: становлення, проблеми, інновації : матеріали XII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 27–28 квітня 2023 року). Полтава: ПУЕТ, 2023. С. 11–113. <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/13143>
- Гриценко В. Ященко О. Циркулярна економіка як сучасний тренд розвитку: переваги та недоліки. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Управління розвитком соціально-економічних систем в умовах війни російської федерації проти України», (м. Полтава, 13 лютого 2024 року.). Полтава: ПУЕТ, 2024 р.
- Ященко О.О. Взаємозв'язок стратегічного управління та інтегрованого планування в контексті розвитку нафтогазової компанії. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики» (м. Полтава, 15 травня 2025 р.). Полтава: ПДАУ, 2025. С. 438–441.
- Ященко О.О. Удосконалення стратегічного управління розвитком нафтогазових компаній через впровадження інтегрованих систем планування. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики». (м. Полтава, 16 травня 2024 р.). Полтава: ПДАУ, 2024. С. 180.

Наукова (науково-технічна) продукція: розроблено науково-методичні рекомендації щодо удосконалення стратегічного управління розвитком нафтогазової компанії в контексті впровадження інтегрованого планування

Соціально-економічна спрямованість: результати дослідження, отримані в дисертації, спрямовані на підвищення ефективності стратегічного управління нафтогазовими компаніями в умовах високої нестабільності та макроекономічної невизначеності

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0123U103799 0124U005228

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шимановська-Діанич Людмила Михайлівна

2. Liudmyla M. Shymanovska-Dianych

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6499-0953

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський університет економіки і торгівлі

Код за ЄДРПОУ: 01597997

Місцезнаходження: вул. Івана Банка, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Штулер Ірина Юріївна

2. Iryna Y. Shtuler

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0852-8526

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 56074657000

Повне найменування юридичної особи: Приватне акціонерне товариство "Вищий навчальний заклад "Національна академія управління"

Код за ЄДРПОУ: 16476880

Місцезнаходження: вул. Ушинського, Київ, 03153, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ревенко Олена Вікторівна

2. Olena V. Revenko

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.06.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0110-7291

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гусаковська Тетяна Олександрівна
2. Tetjana O. Gusakovska

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9094-3613

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лозова Оксана Василівна
2. Oksana V. Lozova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7358-8640

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський університет економіки і торгівлі

Код за ЄДРПОУ: 01597997

Місцезнаходження: вул. Івана Банка, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Рогоза Микола Єгорович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Рогоза Микола Єгорович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Гудзь Тетяна Павлівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна